

Битолският надпис на цар Иван-Владислав Български

Битолският надпис е надпис на старобългарски език от времето на Иван Владислав (1015 – 1018), последният цар на Първото българско царство. От 90-те години на миналия век каменният блок е експониран в Битолския музей. В сайта на музея плочата е описана като една от най-значимите находки от периода ѝ.

През X век българите установяват форма на национална идентичност, далеч от съвременния национализъм, която им помага да оцелеят в своята етническа цялост през историята. Надписът потвърждава, че цар Самуил и неговите наследници смятали държавата си за българска. Каменната плоча разкрива, че Кометопулите* са имали развито българско етническо самосъзнание. Прокламацията обявява първата употреба на титлата „Самодържец“, което означава „абсолютен владетел“. В надписа също за първи път се споменава името на град Битоля.

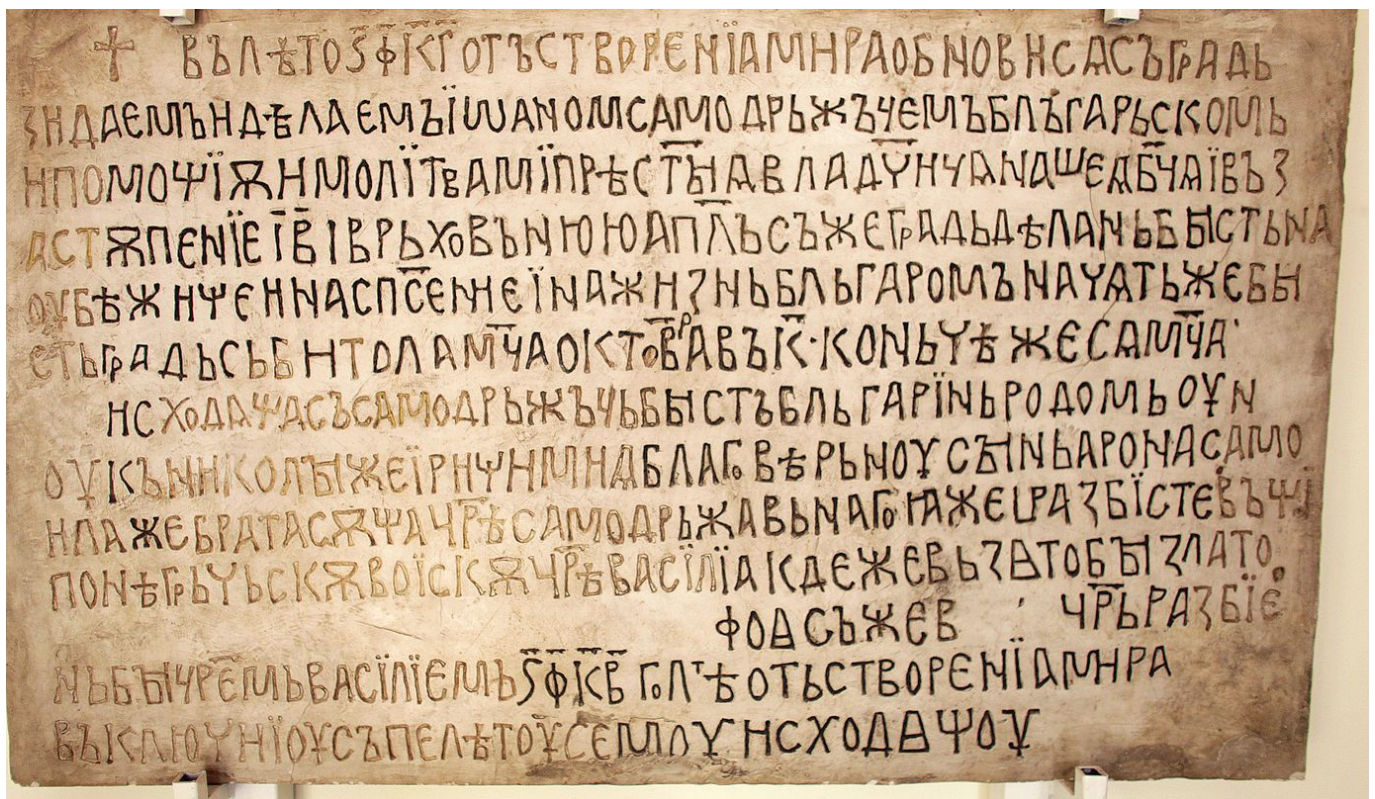
В Северна Македония официалната държавна доктрина споменава Йоан Владислав като един от първите македонски царе и владетел на „Славянска македонска империя“, но за подобни твърдения няма историческа подкрепа. Още повече, камъкът окончателно разкрива етническата самоидентификация на последния владетел на Първото българско царство преди завладяването му от Византия.

Дори според Угринова-Скаловска (1926-2018 г.) декларирането на неговото българско потекло е в съответствие с настояването на Кометопулите да обвържат династията им с политическите традиции на Българското царство. Според Скаловска, всички западни и византийски писатели и хронисти по това време, наричали жителите на това царство българи.

Въпреки някои отклонения, основното академично мнение подкрепя тезата, че плочата е оригинален артефакт, направен по време на управлението на Иван Владислав Български.

*Династия на комитопулите, (Византийски гръцки: Δυναστεία Κομητόπουλων), е последната царска династия в Първото българско царство, управлявала от ок. 976 г. до падането на България под византийска власт през 1018 г. Най-важният член на династията, е цар Самуил, известен с успешното отблъскване на византийските нашествия в повече от 40 години. В някои трудове царството на Кометопулите се нарича Западнобългарско царство.

„През лето 6523 [1015] от сътворението на света обнови се тази крепост, зидана и правена от Йоан, самодържец български, с помощта и с молитвите на пресветата Владичица, наша Богородица, и чрез застъпничеството на дванадесетте върховни апостоли. Тази крепост бе направена за убежище и за спасение, и за живота на българите. Започната бе крепостта Битоля през месец октомври, в 20-и ден, и се завърши в месец (...) в края. Този самодържец беше българин по род, внук на Никола и на Рипсимия благоверните, син на Арон, който е брат на Самуил, царя самодържавен, и които двамата разбиха в Щипон гръцката войска на цар Василий, където бе взето злато (...), а този (...) цар разбит биде от цар Василий в годината 6522 [1014] от сътворението на света в Ключ и почина в края на лятото.“

Надписът на старобългарски език:

† Въ лѣто СѢКѢ отъ створеніа мира обнови се съ градъ зидаемъ и дѣлаемъ ѿваном самодръжцемъ българскомъ и помощіж и молітвамі прѣстыа владѣчица наша Бѣча і въз( )стѣпеніе ГВ і върховънюю аплѣсь же градъ дѣлань бысть на оубѣжище и на сѣсеніе і на жизнь българомъ начать же бысть градъ съ Битола мѣца октоѣвра въ К. Кончѣ же се мѣца ... исходаща съ самодръжць бысть българінь родомъ оуноукъ Николы же і Ришимия благовѣрноюу сынъ Арона Самоила же брата сѣща црѣ самодръжавнаго □ же і разбіте въ Щіпонѣ гръчскж воіскж црѣ Васіліа кде же взато бы злато ... фод съжев ... црѣ разбіенъ бы црѣмъ Васіліемъ СѢКѢ г. лтѣ отъ створеніа мира ... іоу сѣп( ) лѣтоу семоу и сходащоу

“